

17. 9. 2010

ID: 66630

Konkludentní projev vůle

Pouze na základě zjištění, že žalobce po skončení pracovní neschopnosti nenastoupil do práce a že uzavřel novou pracovní smlouvu s jiným zaměstnavatelem, bez přihlédnutí i k ostatním okolnostem, jež se ke zkoumanému projevu vůle žalobce vztahují, nelze učinit závěr, že žalobce projevil vůli směřující k akceptaci návrhu dohody o skončení pracovního poměru.

(Rozsudek Nejvyššího soudu České republiky sp.zn. 21 Cdo 4569/2008, ze dne 28.7.2009)

Nejvyšší soud České republiky rozhodl v právní věci žalobce J. B., zastoupeného advokátem, proti žalovanému M.-S. spol. s r.o., zastoupenému advokátem, o neplatnost skončení pracovního poměru, vedené u Okresního soudu v Praze-západ pod sp. zn. 8 C 1379/2004, o dovolání žalobce proti rozsudku Krajského soudu v Praze ze dne 25. září 2007, č. j. 23 Co 332/2007-176, tak, že rozsudek krajského soudu se zrušuje a věc se vrací Krajskému soudu v Praze k dalšímu řízení.

Z odůvodnění :

Žalobce se domáhal, aby bylo určeno, že „dohoda o ukončení pracovního poměru ke dni 14. 02. 2004 mezi žalobcem a žalovaným je neplatná“. Žalobu odůvodnil zejména tím, že dne 2. 4. 2004 obdržel od žalovaného „potvrzení o zaměstnání“ ze dne 1. 4. 2004, kterým žalovaný potvrzoval, že „žalobce byl zaměstnán u žalovaného od dne 03. 09. 2003 do 14. 02. 2004“. Pracovní poměr měl být ukončen dohodou ke dni 14. 2. 2004. Protože se účastníci nikdy na ukončení pracovního poměru dohodou ke dni 14. 2. 2004 nedohodli, „písemně dohodu o ukončení pracovního poměru neuzavřeli“, považuje žalobce ukončení pracovního poměru dohodou ke dni 14. 2. 2004 za neplatné.

Okresní soud Praha-západ rozsudkem ze dne 12. 4. 2007, č. j. 8 C 1379/2004-145, žalobě vyhověl a rozhodl, že žalovaný je povinen zaplatit Českému státu „do pokladny Okresního soudu Praha-západ“ za znalečné 8.500,- Kč, svědečné 392,- Kč a žalobci náklady řízení 24.542,- Kč „k rukám právního zástupce“ JUDr. K. S.; žalobci uložil povinnost zaplatit Českému státu „do pokladny Okresního soudu Praha-západ“ za znalečné 14.035,- Kč. Po provedeném dokazování dospěl k závěru, že k ukončení pracovního poměru žalobce platně nedošlo, protože dohoda o ukončení pracovního poměru nebyla mezi účastníky v žádné formě uzavřena a že je nerozhodné, že strany o ukončení pracovního poměru jednaly, protože ke smluvnímu konsensu s nezbytnými obsahovými náležitostmi mezi účastníky nedošlo. Podle názoru soudu prvního stupně je také nerozhodné, že žalobce nenastoupil do zaměstnání ihned po ukončení své pracovní neschopnosti, i když takové jednání by mohlo představovat porušení pracovní kázně zaměstnance, ale samo o sobě však není právním důvodem ukončení pracovního poměru, které nezpůsobuje ani to, že žalobce uzavřel pracovní smlouvu s jiným zaměstnavatelem.

K odvolání obou účastníků řízení Krajský soud v Praze rozsudkem ze dne 25. 9. 2007, č. j. 23 Co 332/2007-176, rozsudek soudu prvního stupně změnil tak, že žalobu zamítl, a rozhodl, že žalobce je povinen zaplatit České republice 22.927,- Kč a žalovanému na náhradě nákladů řízení před soudem prvního stupně 17.614,38 Kč a na nákladech odvolacího řízení 13.561,64 Kč „do rukou právního zástupce žalovaného“. Na rozdíl od soudu prvního stupně dovodil, že sice „nebylo prokázáno, že by žalobce písemně či ústně přistoupil na žalovaným navrhovanou dohodu o skončení pracovního poměru“, ale „následně se však podle ní zachoval - po skončení pracovní neschopnosti nenastoupil

do práce, uzavřel novou pracovní smlouvu s jiným zaměstnavatelem“. Tyto vnější skutkové znaky nelze interpretovat jinak, než že „žalobce dal svým následným chováním najevo, že na návrh na rozvázání pracovního poměru dohodou přistupuje“. Následně je zcela bezvýznamné, zda žalobce později vyzval žalovaného k přidělování práce či nikoliv, „neboť jednou skončený pracovní poměr již nelze jednostranně obnovit jinak, než na základě úspěšné žaloby podle ustanovení § 64 zákoníku práce“. Odvolací soud dodal, že „vzhledem ke změně rozsudku soudu I. stupně ve věci samé a novému rozhodnutí o nákladech řízení“ stalo se žalobcovo odvolání proti výroku o nákladech řízení státu bezpředmětným.

V dovolání proti rozsudku odvolacího soudu žalobce namítá, že „rozhodnutí odvolacího soudu je vnitřně rozporné“ a že některé námitky žalobce, na kterých soud prvního stupně založil své rozhodnutí, byly zcela pominuty. Ze strany odvolacího soudu „jde o čistou spekulaci“, pokud vyvozuje žalobcův konkludentní souhlas s uzavřenou dohodou o skončení pracovního poměru uzavřením nového pracovního poměru. Žalobce se proti své vůli, jednáním žalovaného, ocitl v situaci zcela bez prostředků a tuto situaci musel řešit. Vytyká odvolacímu soudu, že jeho „závěry si navíc odporují, když tvrdí, že konkludentní souhlas byl prokázán nástupem do nového zaměstnání od 1. 4. 2004, žádost o přidělení práce ze dne 7. 4. 2004 již však tímto způsobem nehodnotí a tuto nepovažuje za projev vůle“. Nesouhlasil se závěrem odvolacího soudu, když vytkl soudu prvního stupně, že „neodstranil rozpor mezi tím, čeho se žalobce žalobou domáhal, a tím, jak sám žalobce vylíčil rozhodující skutečnosti“, protože to byl žalovaný, kdo tvrdil, že žalobce „měl údajně uzavřít dohodu o skončení pracovního poměru, a kdo předložil záznam o jejím uzavření s podpisem, o kterém tvrdil, že je žalobce, a dále žalovaný jednal tak, jako by dohoda o skončení pracovního poměru byla uzavřena“. Žalobce dodal, že „pokud odvolací soud dospěl k tomuto závěru, pak tento závěr nebyl následován odpovídajícím postupem odvolacího soudu, když nedošlo k poučení soudu o případné nutnosti změnit žalobního návrhu (pokud soud měl za to, že žalobní návrh není projednatelný)“. Navrhl, aby dovolací soud rozsudek odvolacího soudu zrušil a aby věc vrátil odvolacímu soudu k dalšímu řízení.

Žalovaný navrhl, aby dovolání bylo zamítnuto, neboť rozhodnutí odvolacího soudu má oporu ve správném skutkovém zjištění, provedeném na základě dokazování u soudu prvního stupně. Pokud žalobce v rámci žalobních tvrzení a žalobního návrhu se domáhá toho, aby soud určil, že dohoda o skončení pracovního poměru žalobce u žalovaného je neplatná, pak lze učinit závěr, že žalobce dohodu o skončení pracovního poměru uzavřel a že po jejím uzavření se dovolává neplatnosti takto uzavřené dohody. Žalobce nenastoupil do práce, uzavřel novou pracovní smlouvu s jiným zaměstnavatelem a tímto jednáním projevil vůli nenastoupit zpět do práce, což nelze vyložit jinak, než že konkludentně přistupuje na návrh dohody žalovaného na rozvázání pracovního poměru.

Nejvyšší soud České republiky jako soud dovolací (§ 10a o. s. ř.) po zjištění, že dovolání proti pravomocnému rozsudku odvolacího soudu bylo podáno ve lhůtě uvedené v ustanovení § 240 odst. 1 o. s. ř., k tomu oprávněnou osobou (účastníkem řízení) a že jde o rozsudek, proti kterému je podle ustanovení § 237 odst. 1 písm. a) o. s. ř. dovolání přípustné, přezkoumal napadený rozsudek odvolacího soudu bez nařízení jednání (§ 240 věta první o. s. ř.) a dospěl k závěru, že dovolání je důvodné.

Protože rozhodnutí odvolacího soudu lze přezkoumat jen z důvodů uplatněných v dovolání, a je-li dovolání přípustné, lze přihlídnout též k vadám uvedeným v ustanovení § 229 odst. 1, § 229 odst. 2 písm. a) a b) a § 229 odst. 3 o. s. ř., jakož i k jiným vadám řízení, které mohly mít za následek nesprávné rozhodnutí ve věci, i když nebyly v dovolání uplatněny (§ 242 odst. 3 o. s. ř.), přezkoumal dovolací soud rozsudek odvolacího soudu především z důvodů uplatněných v dovolání žalobce.

Z hlediska skutkového stavu bylo zjištěno, že žalobce se žalovaným uzavřel pracovní smlouvu na dobu neurčitou dne 12. 8. 2003 s nástupem do zaměstnání dne 3. 9. 2003; od 30. 1. 2004 do 1. 3. 2004 byl žalobce v pracovní neschopnosti. Na přelomu měsíce ledna a února 2004 probíhalo mezi

účastníky řízení jednání o ukončení pracovního poměru žalobce dohodou ke dni 14. 2. 2004. Žalobce posléze uzavřel pracovní poměr na dobu určitou od 1. 4. 2004 do 31. 1. 2005 se společností B. - l. a.s.

Projednávanou věc je třeba i v současné době posuzovat - vzhledem k tomu, že ke skončení pracovního poměru dohodou mělo dojít ke dni 14. 2. 2004 - podle zákona č. [65/1965](#) Sb., zákoníku práce, ve znění do 29. 2. 2004, tedy do dne než nabyl účinnosti zákon č. [46/2004](#) Sb., kterým se mění zákoník práce, ve znění pozdějších předpisů, a zákon č. [312/2002](#) Sb., o úřednících územních samosprávných celků a o změně některých zákonů (srov. § 364 odst. 2 z. č. [262/2006](#) Sb., zákoník práce) - dále jen „zák. práce“.

Podle ustanovení § 43 odst. 1 zák. práce dohodnou-li se zaměstnavatel a zaměstnanec na rozvázání pracovního poměru, končí pracovní poměr sjednaným dnem.

Podle ustanovení § 43 odst. 2 zák. práce dohodu o rozvázání pracovního poměru uzavírají zaměstnavatel a zaměstnanec písemně. V dohodě musí být uvedeny důvody rozvázání pracovního poměru, požaduje-li to zaměstnanec.

Protože nedostatek písemné formy nezakládá její neplatnost (srov. § 242 odst. 2 zák. práce), může být dohoda o rozvázání pracovního poměru platně sjednána též ústně nebo jiným způsobem nevzbuzujícím pochybnost o tom, co chtěli jednající projevit, tedy i konkludentně (srov. § 240 odst. 2 zák. práce). Dohoda o rozvázání pracovního poměru je dvoustranný projev vůle (srov. § 240 odst. 1 zák. práce), s nímž je spojen zánik pracovněprávního vztahu. Jako každá smlouva, je i dohoda o rozvázání pracovního poměru sjednaná podle ustanovení § 43 zák. práce uzavřena, jakmile se účastníci shodli na jejím obsahu (§ 224 odst. 1 zák. práce).

Vznik smlouvy (dohody) v pracovněprávních vztazích předpokládá podání návrhu (oferty) a přijetí návrhu (akceptaci). Návrh smlouvy je jednostranný projev vůle navrhovatele (oferenta) adresovaný druhému účastníkovi (oblátovi), v němž mu navrhuje uzavření smlouvy s jím uvedeným obsahem a z něhož současně vyplývá, že v případě jeho přijetí jím bude navrhovatel vázán. Přijetí návrhu (akceptace) je jednostranný projev vůle obláta adresovaný oferentovi, v němž vyslovil souhlas s obsahem navržené smlouvy. Návrh smlouvy je přijat okamžikem, kdy akceptace došla oferentovi. Tímto okamžikem dochází ke konsensu účastníků (shodě zaměstnance a zaměstnavatele na obsahu smlouvy) a smlouva je uzavřena.

Protože v průběhu řízení nebylo prokázáno, že podpis na listině o názvu „zrušení pracovního poměru dohodou“ ze dne 4. 2. 2004, podle které mělo dojít k ukončení pracovního poměru žalobce u žalovaného dohodou ke dni 14. 2. 2004, je pravým podpisem žalobce, je také nepochybné, že k přijetí písemně učiněného návrhu a tedy k uzavření dohody písemnou formou (srov. § 244 odst. 5 zák. práce) nedošlo. Za tohoto stavu bylo pro posouzení projednávané věci podstatné - jak z toho též vycházel odvolací soud - zda žalobce svoji vůli akceptovat návrh žalovaného na rozvázání pracovního poměru projevil jiným způsobem.

Podle ustanovení § 240 odst. 2 zák. práce projev vůle může být učiněn jednáním nebo opomenutím; může se stát výslovně nebo jiným způsobem nevzbuzujícím pochybnosti o tom, co chtěl účastník projevit. K písemným právním úkonům těch, kteří nemohou psát nebo číst, je třeba úředního zápisu nebo zápisu opatřeného potvrzením dvou současně přítomných funkcionářů příslušného odborového orgánu o tom, že právní úkon odpovídá projevené vůli.

Podle ustanovení § 240 odst. 3 zák. práce projev vůle je třeba vykládat tak, jak to se zřetelem k okolnostem, za kterých byl učiněn, odpovídá pravidlům slušnosti a občanského soužití.

Jak správně uvádí v odůvodnění dovoláním napadeného rozsudku odvolací soud, vůle je jevem psychického nitra člověka, a proto sama o sobě není navenek zřejmá. Může mít význam jen tehdy, je-li vyjádřena navenek (objektivizována) prostřednictvím jejího projevu tak, aby byla seznatelná jiným subjektům, tj. zpravidla těm fyzickým nebo právnickým osobám, jimž je adresována. Podle vyjadřovacích prostředků – jak z výše uvedeného vyplývá – je kromě výslovného projevu (včetně projevu písemného) právem aprobován i projev učiněný mlčky (konkludentně), tj. jakýkoli nevýslovný projev, který s přihlédnutím ke všem okolnostem případu vylučuje pochybnosti o tom, jaká vůle je tímto způsobem projevoována. Právní úkony vyjádřené konkludentně (per facta concludentia) jsou interpretované především podle toho, co konkrétní způsob jejich vyjádření obvykle znamená. Úsudek o existenci konkludentně projevené vůle účastníka pracovního poměru vychází z toho, co zjištěné vnější skutkové okolnosti v pracovněprávních vztazích obvykle znamenají (srov. rozsudek Nejvyššího soudu České republiky ze dne 11. 10. 2004, sp. zn. 21 Cdo 1299/2004).

Uvedené vztaženo na posuzovaný případ však neumožňuje učinit odvolacím soudem přijatý závěr, že „žalobce dal svým následným chováním najevo, že na návrh na rozvázání pracovního poměru dohodou přistupuje“. Tento závěr učinil odvolací soud toliko na základě zjištění, že žalobce po skončení pracovní neschopnosti nenastoupil do práce a že uzavřel novou pracovní smlouvu s jiným zaměstnavatelem. Nevypořádal se přitom s žalobcovým tvrzením, že nový pracovní poměr uzavřel proto, že mu žalovaný odmítal přidělovat práci a byl tak bez prostředků. Odvolací soud sice správně uvádí, že je zcela bezvýznamné, zda žalobce později vyzval žalovaného k přidělování práce či nikoliv, „neboť jednou skončený pracovní poměr již nelze jednostranně obnovit jinak, než na základě úspěšné žaloby podle ustanovení § 64 zákoníku práce“, přehlíží však, že tato úvaha může být správná jen za podmínky, že pracovní poměr účastníků skutečně na základě jejich dohody dříve skončil. Přitom právě skutečnost, že se žalobce po žalovaném domáhal přidělování práce, i s ohledem na krátké časové souvislosti mezi skončením pracovní neschopnosti žalobce, navázáním jeho nového pracovního poměru a výzvou žalovanému k přidělování práce, měla být předmětem širších úvah odvolacího soudu při výkladu případného konkludentního projevu vůle. Odvolací soud se navíc odchýlil od závěrů soudu prvního stupně, aniž zopakoval důkazy výsledkem žalobce a svědků (srov. § 213 odst. 2 věta za středníkem o. s. ř.); tyto důkazy jsou právě pro posouzení širších okolností případu významné. Jinak řečeno, pouze na základě zjištění, že žalobce po skončení pracovní neschopnosti nenastoupil do práce a že uzavřel novou pracovní smlouvu s jiným zaměstnavatelem, bez přihlédnutí i k ostatním již zjištěným okolnostem, jež se ke zkoumanému (údajnému) projevu vůle žalobce vztahují, nelze učinit závěr, že žalobce projevil vůli směřující k akceptaci návrhu dohody o skončení pracovního poměru.

Z uvedeného vyplývá, že rozsudek odvolacího soudu není správný; Nejvyšší soud České republiky jej proto zrušil (§ 243b odst. 2 část věty za středníkem o. s. ř.) a věc vrátil Krajskému soudu v Praze k dalšímu řízení (§ 243b odst. 3 věta druhá o. s. ř.).

© EPRAVO.CZ - Sběrka zákonů , judikatura, právo | www.epravo.cz

Další články:

- [Nájem](#)
- [Ochrana osobnosti \(exkluzivně pro předplatitele\)](#)
- [Odpovědnost státu za újmu \(exkluzivně pro předplatitele\)](#)
- [Odpovědnost státu za újmu \(exkluzivně pro předplatitele\)](#)
- [Přerušování řízení \(exkluzivně pro předplatitele\)](#)

- [Svéprávnost \(exkluzivně pro předplatitele\)](#)
- [Promlčení a dobré mravy](#)
- [Práva dětí](#)
- [Náklady řízení](#)
- [Odmítnutí dovolání](#)
- [Bezplatná obhajoba \(exkluzivně pro předplatitele\)](#)